

Hoofdstuk 1

Huishoudelijk werk: juridisch kader

1. Statuten

Huishoudelijk werk neemt vele vormen aan: schoonmaken, koken, tuinieren, voor kinderen zorgen,... Een huishoudhulp kan in dienst zijn van één enkel gezin (intern of extern) of voor verschillende gezinnen werken.

Myria gebruikt hierna de algemene term 'huispersoneel', een categorie die onderverdeeld kan worden in huishoudpersoneel en au pairs. De statuten waaronder huishoudpersoneel werkt lopen soms sterk uiteen (dienstbodes, huisbedienden, dienstenchequewerknemers en diplomatiek huispersoneel). Daarnaast zijn er au pairs die geen werknemers zijn maar soms ook huishoudelijke taken kunnen uitvoeren.

1.1. | Dienstbodes en huisbedienden

Een arbeidsovereenkomst voor dienstbodes is "een overeenkomst waarbij een werknemer, de dienstbode, zich ertoe verbindt om tegen loon en onder het gezag van een werkgever in hoofdzaak huishoudelijke handarbeid te verrichten in verband met de huishouding van de werkgever of van zijn gezin".¹ Zo zijn koks/kokkinnen of poetsvrouwen en *nannies* die in particuliere dienst zijn bij een werkgever dienstbodes.² Een werknemer

die daarentegen geen werk verricht dat gekwalificeerd kan worden als huishoudelijk werk (chauffeur, tuinman, ziekenoppas,...) of die voornamelijk intellectueel werk verricht (verpleegster, gouvernante,...) is geen dienstbode maar wel een huisbediende. Die laatste categorie wordt als volgt gedefinieerd: "Onder een huisbediende wordt verstaan de werknemer die in dienst is genomen om tegen loon en onder het gezag van een werkgever hoofd- of handarbeid uit te voeren binnen het onroerend goed, binnenshuis of buiten het huis, voor de privébehoefte van de werkgever of van diens gezin".³ Zowel de dienstbodes als de huisbedienden in loondienst sluiten met hun werkgever een arbeidsovereenkomst af.

Voor de werkgever van een dienstbode gelden verschillende sociale verplichtingen, zoals sinds 1 oktober 2014 de verplichting om hem of haar volledig aan de sociale zekerheid te onderwerpen.⁴ De vrijstellingen voor huisbedienden die vroeger bestonden zijn aan banden gelegd.⁵ Deze wijzigingen zijn goedgekeurd om te voldoen aan het IAO-verdrag over huispersoneel.⁶ Zo kreeg het huishoudpersoneel een gelijkaardige sociale bescherming als alle andere werknemers.

1 Art. 5 van de wet van 3 juli 1978 op de arbeidsovereenkomsten en art. 353bis/11, lid 3 van de programmawet (I) van 24 december 2002.

2 In september 2019 ondertekenden de sociale partners van Paritair Comité 323 — waaronder de dienstbodes vallen — een CAO waarmee een nieuwe functieclassificatie en nieuwe barema's voor dienstbodes ingevoerd werden. Volgens deze nieuwe classificatie wordt het statuut van dienstbode verdeeld in drie verschillende categorieën (schoonmaak, huishouden, kinderopvang). Om te bepalen tot welke categorie een werknem(e)st(er) behoort, moet er worden gekeken naar de hoofdtaak. Zie Fairwork Belgium, *Werknemers zonder wettig verblijf, jaarverslag 2019*, pp. 24-26.

3 Art. 353bis/11, lid 2 van de programmawet (I) van 24 december 2002.

4 Koninklijk besluit van 3 juli 2014 tot intrekking van artikels 5 en 18 en tot wijziging van artikel 16 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, *BS*, 28 juli 2014.

5 De vrijstelling van sociale zekerheidsbijdragen is nu beperkt tot werknemers die "occasioneel" werk verrichten. Daaronder wordt verstaan de activiteit of activiteiten verricht ten behoeve van het huishouden van de werkgever of zijn gezin, met uitzondering van manuele huishoudelijke taken, voor zover de werknemer deze occasionele taken binnen deze huishouding niet beroepsmatig en geregeld ontplooit, voor zover de vergoeding maar beperkt is en voor zover de taken niet meer dan acht uur per week bij één of meerdere werkgevers duren. Het gaat om diensten van intellectuele aard (bijvoorbeeld babysitten, begeleiding van ouderen, boodschappen doen voor mensen met beperkte mobiliteit, chauffeur zijn voor mensen met beperkte mobiliteit). Zie het verslag aan de Koning van het KB van 3 juli 2014 en <https://www.ucm.be/Actualites/Personnel-de-maison-assujetti-aux-cotisations-sociales-a-partir-du-01-10-2014>.

6 IAO-verdrag nr. 189 van 16 juni 2011 betreffende waardig werk voor het huispersoneel, aangenomen te Genève op 16 juni 2011 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 100e zitting. Dit verdrag werd op 10 juni 2015 door België geratificeerd en is op 10 juni 2016 in werking getreden.

Elke privépersoon die huishoudpersoneel in dienst heeft voor huishoudelijke taken — ongeacht de omvang — die hoofdzakelijk uit handenarbeid bestaan (schoonmaken, strijken, wassen, tuinieren,...) wordt voortaan beschouwd als een werkgever en dient dus sociale bijdragen te betalen aan de RSZ. Vanuit het oogpunt van de sociale zekerheid bestaat vandaar geen onderscheid meer tussen het statuut van dienstbode en dat van huisbediende.

1.2. | Dienstencheques

De meeste huishoudhulpen die enkele uren per week voor verschillende gezinnen in België werken doen dat in het kader van het dienstenchequesysteem. Aanvankelijk was dat bedoeld om zwartwerk in de huishoudsector aan te pakken, om extra jobs voor laaggeschoolden te creëren en om hulp in het huishouden toegankelijk te maken voor een groter deel van de bevolking.⁷ In dat systeem is de werkgever een erkend bedrijf, terwijl de klant (of gebruiker) het huishouden is dat een beroep doet op de diensten van de huishoudhulp. De dienstenchequeregeling verschilt per gewest.⁸ De klant moet zich inschrijven en dienstencheques bestellen, waarmee hij huishoudelijke taken kan laten uitvoeren tegen een voordelig tarief.

Huishoudhulpen die in het kader van het dienstenchequesysteem werken sluiten een schriftelijke arbeidsovereenkomst met een erkend bedrijf. Dat garandeert hun een minimumloon en sociale bescherming. Zowel Belgische als buitenlandse werknemers kunnen een dienstencheque-arbeidsovereenkomst afsluiten. Deze laatste moeten desgevallend wel over een geldige arbeidskaart en verblijfsvergunning beschikken.⁹

1.3. | Au-pairjongeren

Au-pairjongeren¹⁰ worden wettelijk niet als werknemers beschouwd. Het gaat om buitenlandse jongeren tussen 18 en 25 jaar die maximaal twee jaar in een gastgezin verblijven. De bedoeling is om hun de kans te geven hun culturele horizon te verbreden en hun talenkennis te vergroten. De jongeren krijgen behalve kost en inwoon ook wat zakgeld (450 euro per maand).¹¹ In ruil zorgen ze voor de kinderen en verrichten ze kleine huishoudelijke taken. Die taken voor het gezin mogen in geen geval het hoofddoel van het verblijf vormen en niet meer dan vier uur per dag en twintig uur per week de tijd nemen.¹² Au-pairjongeren krijgen geen sociale bescherming. De gastgezinnen moeten wel een verzekering afsluiten die de risico's van medische, farmaceutische en hospitalisatiekosten in geval van een ongeval of ziekte dekt, naast een repatriëringsverzekering.

Indien de jongere komt uit een land dat geen lidstaat is van de Europese Economische Ruimte of uit Zwitserland, moeten desgevallend de formaliteiten voor het verkrijgen van arbeidsvergunningen, arbeidskaarten en visa worden vervuld.¹³

In geval van niet-naleving van de voorwaarden die verbonden zijn aan het specifieke statuut van au-pairjongere, wordt die laatste geacht te zijn aangeworven door het gastgezin in het kader van een arbeidsovereenkomst als dienstbode, zoals bedoeld in artikel 5 van de wet van 3 juli 1978 inzake arbeidsovereenkomsten.¹⁴ De Gewestelijke Werkgelegenheidsinspectie is op dat gebied bevoegd. De procedures zijn evenwel tijdrovend en omslachtig.¹⁵

Een aantal jaren geleden is de reglementering verstrengd om misbruiken aan te pakken. Toch lijkt deze bijzondere reglementering in de praktijk een aantal gezinnen in staat te stellen om heel goedkoop een dienstbode of

7 Or.c.a (intussen: Fairwork Belgium), *Huishoudpersoneel: door een andere bril bekeken*, 2010, p. 15: <https://fairworkbelgium.be/?id=265>.

8 <https://www.dienstencheques.brussels/>; <https://titres-services.wallonie.be/>; <https://dienstencheques.vlaanderen.be/>.

9 Cfr. <https://www.dienstencheques.brussels/>.

10 Zie artikels 24 tot 29 van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 tot uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, *BS*, 26 juni 1999.

11 Art. 26, 4° van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 tot uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

12 Art. 27 van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 tot uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

13 <https://werk.belgie.be/nl/themas/internationaal/buitenlandse-werknemers/au-pair-jongeren-belgie> en https://dofi.ibz.be/sites/dvzoe/NL/Gidsvandeprocedures/Pages/De_au_pair_jongeren.aspx.

14 Art. 29 van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 tot uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

15 Op basis van een gesprek met Fairwork Belgium. Heel vaak gaat het om het recupereren van zakgeld dat niet is betaald.

kinderoppas in huis te halen.¹⁶ Een van de problemen daarbij is dat die gastgezinnen niet als werkgevers worden beschouwd, terwijl ze dat de facto soms wel zijn.¹⁷

Door de hardnekkige misbruiken¹⁸ pleiten sommigen ervoor deze reglementering af te schaffen en wettelijke alternatieven in te voeren voor regelmatige kinderopvang thuis.¹⁹

1.4. | Diplomatiek huispersoneel

Het aantal diplomatieke missies en consulaire posten in België wordt op 303 geschat, goed voor ruim 8.000 werknemers.²⁰

Een bijzondere categorie dienstbodes bestaat derhalve uit huishoudpersoneel dat in particuliere dienst is bij diplomaten. Dat zijn personen die uitsluitend in particuliere huishoudelijke dienst van een lid van de diplomatieke missie zijn, verschillend van de werknemers van de zendstaat.²¹ Er moet dus een onderscheid worden gemaakt tussen huishoudpersoneel dat in particuliere dienst is van een diplomaat en het bedienend personeel, zoals chauffeurs, tuiniers of koks die naar België zijn gestuurd en die bij de huishoudelijke dienst van de missie of post van de zendstaat werkzaam zijn.²²

Deze dienstbodes zijn meestal onderdanen van derde landen, soms met dezelfde nationaliteit als hun werkgever.

Bijzondere identiteitskaart

Een arbeidskaart hebben deze dienstbodes niet nodig; ze krijgen via hun werkgever een bijzondere diplomatieke identiteitskaart.²³

Voordat de werknemer naar België vertrekt, sluiten de werkgever en de werknemer een arbeidsovereenkomst voor dienstbodes die in België zal worden uitgevoerd en waarbij de Belgische arbeidswetgeving van toepassing is. De Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken biedt een standaard arbeidsovereenkomst aan²⁴ — die op het vlak van het loon wel achterhaald is²⁵. De werknemer moet ook aan bepaalde voorwaarden voldoen. Zo mag hij niet de Belgische nationaliteit hebben en niet illegaal op het Belgische grondgebied verblijven.²⁶ Ook de werkgever moet aan een aantal verplichtingen voldoen die in de arbeidsovereenkomst dienen te zijn opgenomen. Hij moet de werknemer het overeengekomen loon betalen en hem een gezonde en fatsoenlijke woning ter beschikking stellen.

Sinds 1 oktober 2016²⁷ mag het loon overigens niet langer cash worden uitbetaald. Het dient verplicht op girale wijze (op de bankrekening van de werknemer) en in euro te worden overgeschreven.²⁸

De betrokken diplomatieke missie vraagt de Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken haar akkoord over het principe om een privébediende aan te werven. Bij deze vraag moet een aantal documenten worden gevoegd.²⁹

Zodra de dienstbode in België aankomt, moet de diplomatieke missie een aanvraag voor een bijzondere identiteitskaart indienen bij de Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken. In principe moet de

16 Or.c.a (intussen: Fairwork Belgium), *Huishoudpersoneel: door een andere bril bekeken*, 2010, p. 17: <https://fairworkbelgium.be/?id=265>

17 *Ibidem*.

18 Met name de Vlaamse Inspectie Werk en Sociale Economie. Or.c.a (intussen: Fairwork Belgium) verwijst naar het jaarverslag 2010 van deze inspectiedienst.

19 In die zin: Or.c.a (intussen: Fairwork Belgium), *Huishoudpersoneel: door een andere bril bekeken*, 2010, p. 17.

20 Commissie voor goede diensten (hierna: CGD), *Ambassadepersoneel*, december 2018, p. 3, beschikbaar via: <https://werk.belgie.be/nl/over-de-fod/gerelateerde-organen/commissie-voor-goede-diensten>.

21 Zie artikel 1, h) van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer van 18 april 1961, artikel 1, i) van het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen van 24 april 1963, en punt 2.7.1.1. van de protocolgids "Immunititeiten en Voorrechten", gepubliceerd door de FOD Buitenlandse Zaken en beschikbaar op de website: https://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/Protocol/protocolgids/protocolgids_voorrechten_en_immunititeiten.

22 Art. 1, g) van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer en art. 1, f) van het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen. Deze personen komen onder bepaalde voorwaarden ook in aanmerking voor een bijzondere identiteitskaart.

23 Art. 4, 7° van het KB van 30 oktober 1991 betreffende de documenten voor het verblijf in België van bepaalde vreemdelingen, *BS*, 17 december 1991. Deze bijzondere identiteitskaart mag alleen worden uitgereikt wanneer de particuliere bediende in dienst is van een hoofd van een diplomatieke missie, een hoofd van een consulaire beroepspost of van een hoofd van een erkende internationale organisatie met diplomatiek statuut (zie: CGD, *Ambassadepersoneel*, december 2018, punt 7.1.1.).

24 Zie bijlage 3 van hoofdstuk 2 van de protocolgids "Immunititeiten en voorrechten", p. 34.

25 De protocolgids wordt regelmatig geactualiseerd (laatste update: april 2020), net zoals Fairwork Belgium betreuren we evenwel dat de ter indicatie genoemde salarisschalen (die dateren van 2013) achterhaald zijn. Cfr. Fairwork Belgium, *Werknemers zonder wettig verblijf, Jaarverslag 2018*, p. 16.

26 Zie voor de volledige procedure punt 2.7 van de protocolgids "Immunititeiten en voorrechten".

27 Wet van 23 augustus 2015 tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers wat de betaling van het loon betreft, *BS*, 1 oktober 2015.

28 CGD, *Ambassadepersoneel*, december 2018, punt 7.1.5.

29 *Ibid.*, punt 7.1.2.

werknemer zijn kaart persoonlijk ophalen bij de Directie Protocol. Die is één jaar geldig en de werknemer moet die persoonlijk vernieuwen. Bij die gelegenheid kan hij worden geïnformeerd over zijn rechten als werknemer en eventuele problemen melden.

Tijdens gesprekken heeft Myria vernomen dat deze controle de voorbije jaren minder systematisch gebeurt. Soms is het de chauffeur van de diplomaat die de bijzondere identiteitskaart van de dienstbode komt ophalen, waardoor de werknemer geen rechtstreeks gesprek met de protocoldienst kan hebben. Naar verluidt zijn er op dat vlak wel de nodige verbeteringen gebeurd.

Commissie voor goede diensten

In het geval van een betwisting over de uitvoering van de overeenkomst kan de Commissie voor goede diensten³⁰ op verzoek van de werknemer of van de werkgever bemiddelen. Deze Commissie is opgericht door de ministeriële omzendbrief van 23 mei 2013 voor het personeel dat wordt tewerkgesteld in de diplomatieke missies.³¹ Haar belangrijkste taak bestaat erin oplossingen te zoeken voor problemen die zich kunnen voordoen tussen dit type personeel en de werkgever. Ze kan evenwel alleen een advies formuleren om in het geval van een geschil tot een minnelijke schikking te komen.³² De Commissie informeert de diplomatieke missies en de consulaire posten ook over hun verplichtingen.³³

Deze Commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD Werkgelegenheid, de Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken, de RSZ, de Dienst Coördinatie Internationale Relaties van de FOD Financiën, de FOD Sociale Zekerheid en de vakbondsorganisaties.³⁴

Volgens sommige bevrageden zou deze Commissie geen onverdeelde succes zijn. Het is immers bijzonder moeilijk een oplossing te vinden wanneer de werkgever niet wil meewerken. Anderen stellen dan weer dat de Commissie

wel nuttig werk levert, door bijvoorbeeld de lonen te berekenen in het geval van een minnelijke schikking.

Sociale zekerheid

Werknemers die in het bezit zijn van een bijzondere identiteitskaart type S — zoals de privébedienden — zijn in principe niet onderworpen aan de Belgische sociale zekerheid, behalve in bepaalde situaties.³⁵ Fairwork Belgium pleit er evenwel al jaren voor dat privébedienden van diplomaten van ambtswege onderworpen zouden zijn aan de Belgische sociale zekerheid.³⁶

Lokaal aangeworven privébedienden

Als privébedienden lokaal worden aangeworven³⁷, zal de Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken geen bijzondere identiteitskaart uitreiken. Dan is de Belgische wetgeving inzake arbeidsrecht en sociale zekerheid van toepassing.³⁸ Deze personeelsleden komen niet in aanmerking voor een bevoorrecht statuut krachtens het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer³⁹ en het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen⁴⁰. Sinds 15 februari 2018 zijn diplomatieke missies, permanente vertegenwoordigingen en consulaire posten die in België gevestigd zijn en die lokaal aangeworven personeel in dienst hebben verplicht de arbeids- en loonvoorwaarden te respecteren zoals die zijn vastgelegd in de collectieve arbeidsovereenkomsten van het (de) paritair(e) comité(s) waaronder zij vallen⁴¹: normaal onder

30 Cfr. <https://werk.belgie.be/nl/over-de-fod/gerelateerde-organen/commissie-voor-goede-diensten>.

31 Omzendbrief van 23 mei 2013 tot oprichting van een Commissie voor goede diensten, beschikbaar op: <https://werk.belgie.be/nl/over-de-fod/gerelateerde-organen/commissie-voor-goede-diensten>.

32 Art. 4, 1 van de omzendbrief van 23 mei 2013 tot oprichting van een Commissie voor goede diensten. Indien de poging tot verzoening tussen de partijen mislukt, kan de werknemer zich tot de hoven en rechtbanken wenden.

33 Zo heeft ze een informatiebrochure voor het ambassadepersoneel gepubliceerd: CGD, *Ambassadepersoneel*, december 2018, beschikbaar via <https://werk.belgie.be/nl/over-de-fod/gerelateerde-organen/commissie-voor-goede-diensten>.

34 Art. 5 van de omzendbrief van 23 mei 2013 tot oprichting van een Commissie voor goede diensten.

35 Met name wanneer ze onder het Belgisch recht inzake sociale zekerheid vallen krachtens een internationaal akkoord of wanneer ze niet zijn vrijgesteld van het Belgisch recht inzake sociale zekerheid krachtens de Conventies van Wenen inzake het diplomatiek verkeer en de consulaire betrekkingen. Zie CGD, *Ambassadepersoneel*, december 2018, hoofdstuk VII: Particuliere bedienden, 7.1.6 en hoofdstuk III: Sociale zekerheid.

36 Fairwork Belgium, *Werknemers zonder wettig verblijf, Jaarverslag 2018*, p. 16.

37 De Directie Protocol definieert lokaal aangeworven personeelsleden als: "het personeel dat lokaal wordt aangeworven door de diplomatieke missies, de permanente vertegenwoordigingen en consulaire posten, en dat binnen de voorwaarden valt om in België te mogen werken".

38 CGD, *Ambassadepersoneel*, december 2018, punt 7.1.14.

39 Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer van 18 april 1961.

40 Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen van 24 april 1963.

41 Deze wijziging is ingevoerd door artikel 2 van de wet van 15 januari 2018 houdende diverse bepalingen inzake werk, *BS*, 5 februari 2018, de zogenaamde 'wet Epis'. Dit artikel is gewijzigd door artikel 2, § 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités. Volgens Fairwork Belgium en de Intersyndicale voor de diplomatieke missies (samenwerking tussen de vakbonden ACV-CSC en ABVV-FGTB) zouden deze bepalingen over de paritaire comités ook van toepassing zijn op werknemers die in het bezit zijn van een bijzondere identiteitskaart type 'S', onder wie het huishoudpersoneel dat in particuliere dienst is bij diplomaten. Zie in dit verband Fairwork Belgium, *Werknemers zonder wettig verblijf, Jaarverslag 2018*, p. 14. Dit standpunt wordt evenwel niet gedeeld door de Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken.

PC 337 (non-profitsector), behalve voor de werknemers die hoofdzakelijk met tuinonderhoud bezig zijn (PC 145 voor het tuinbouwbedrijf) of PC 323 voor de werknemers die als dienstbode zijn aangeworven.⁴²

2. Misbruik van huispersoneel

Blijkbaar zou een aanzienlijk deel van het huishoudelijk werk clandestien worden verricht door huispersoneel van buitenlandse origine.⁴³ Op tewerkstelling van clandestiene werknemers staan evenwel zware straffen, waardoor werkgevers — uit angst voor dergelijke straffen — soms de vrijheid van huishoudpersoneel gaan inperken.⁴⁴ Die werkgevers durven ook niet altijd gebruik te maken van de mogelijkheden om de situatie van de dienstbode te regulariseren, uit schrik dat de vroegere clandestiene situatie wordt ontdekt.⁴⁵

Tijdens de lessen Frans en de infosessies over arbeidsrecht die Fairwork Belgium op zondag aanbiedt voor huishoudpersoneel zijn verhalen over misbruik schering en inslag maar de slachtoffers willen vaak geen actie ondernemen.⁴⁶

Wat de diplomaten betreft, genieten leden van de diplomatieke missie strafrechtelijke, burgerlijke en administratieve immuniteit. De mate daarvan is afhankelijk van de personeelscategorie.⁴⁷ Deze onschendbaarheid bemoeilijkt de strijd tegen misbruik.

⁴² CGD, *Ambassadepersoneel*, december 2018, hoofdstuk II: Arbeidsreglementering in België.

⁴³ Or.c.a (intussen: Fairwork Belgium), *Huishoudpersoneel: door een andere bril bekeken*, 2010, p. 34.

⁴⁴ *Ibidem*.

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ Volgens een interview met Fairwork Belgium uit maart 2020.

⁴⁷ Diplomatieke agenten en hun familieleden genieten volledige immuniteit. Deze vormen van immuniteit zijn beperkter voor andere categorieën personeel van diplomatieke missies, zoals administratief en technisch personeel. Ambtenaren van internationale organisaties genieten immuniteit van de strafrechtelijke, civiele en administratieve jurisdictie. Internationale ambtenaren genieten over het algemeen functionele immuniteit, dat wil zeggen immuniteit voor handelingen die in het kader van hun functie worden gesteld. Zie artikels 31, 32, 37, 38 en 39 van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer van 18 april 1961, artikels 43 en 53 van het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen van 24 april 1963 en de punten 5.2, 10.5.7, 10.7 en 12.7 van de protocolgids "Immuniteten en voorrechten".

3. Conclusie

Dit hoofdstuk heeft de grote versnippering van de wettelijke statuten binnen het huishoudwerk aangetoond en die kan misbruik in de hand werken. Gegevens over huispersoneel in België zijn ook bijzonder moeilijk te verzamelen. Volgens Fairwork Belgium is de kennis over wat er werkelijk met dienstbodes gebeurt beperkt. Een studie zou daarom nuttig zijn om een beter zicht te krijgen op de behoeften (wie en hoeveel mensen hebben huishoudpersoneel nodig?), op het huidige wettelijke aanbod, op de mensen die (inwonend) dienstbode willen zijn en op de realiteit van huishoudelijk werk.

Daarnaast lijken ook een opwaardering van huishoudelijk werk en sensibilisering van de klanten noodzakelijk. Sommige actoren, waaronder Fairwork Belgium, pleiten daarnaast voor de afschaffing van het aparte statuut van dienstbode en voor de invoering van een nieuw systeem van voltijdse tewerkstelling van huishoudpersoneel en van kinderopvang aan huis.⁴⁸

Specifiek voor diplomatiek huispersoneel beveelt Myria aan dat het gesprek van de Directie Protocol van de FOD Buitenlandse Zaken met de dienstbode bij het uitreiken of verlengen van de bijzondere identiteitskaart effectief en systematisch plaatsvindt, om eventueel misbruik te voorkomen of op te sporen. Ook de indicatieve loonschalen in de standaardarbeidsovereenkomst voor diplomatiek huispersoneel moeten regelmatig worden geactualiseerd.

---

⁴⁸ Fairwork pleit voor een niet-gesubsidieerd systeem vergelijkbaar met dat van de dienstencheques dat is afgestemd op de specifieke kenmerken van de aanwerving van voltijdse huishoudbedienden of kinderoppassers, het zogenaamde 'derdensysteem'. Cfr. Or.c.a (intussen: Fairwork Belgium), *Huishoudpersoneel: door een andere bril bekeken*, 2010, p. 19 en p. 65.